

13.07.2022.

3006 - 77/1

Галерија Матице српске

управница: др Тијана Палковљевић Бугарски

РЕЦЕНЗИЈА

Рукопис др Тијане Палковљевић Бугарски *175 година Галерија Матице српске* припремљен је за монографију која ће бити штампана у поводу обележавања 175. годишњице од оснивања и рада Галерије Матице српске, великог и значајног јубилеја коју ова генерација има част да обележи. Напор уложен у овако обиман рад (358 страна чистог текста без додатака и илустрација) је вредан сваког дивљења и поштовања. Из архиве и документације коју је предано чувала Матица српска и Галерија Матице српске као осамостаљена установа, сагледива је обимност проучене грађе. Цитирана рукописна грађа и коришћена литература, што су томови записника у књигама фолио формата које је далековидно установила Матица српска па касније и Галерија Матице српске, јасна је документарност и след свих важних одлука које се односе на Галерију и њену историју сагледану у континуитету од 175 година. То значи од прве идеје о прикупљању портрета часника и оснивача, идеје која се родила у крилу Матице српске, па све до данашњих дана када славимо овај јубилеј и сведочимо успешном раду установе са статусом од националног значаја.

Из структуре самог текста и примењене методологије коју је поставила ауторка, могу се пратити све промене кроз које је прошла установа, како у организационом смислу тако и са становишта савремене музеологије која је већ сада сасвим видљиво током свих ових година претрпела значајне промене, пре свега у разлозима постојања музеја у савременом свету, па тако и у социолошком, културолошком и сваком другом смислу. Уметност оличена у културном наслеђу коју баштине музеји је добар и свеобухватан модел за сваку врсту проучавања визуелне културе једног народа и дужна је да прати идеју богатства у различитости. То подразумева оквир за истраживања која пружају уметност и друштвсне науке.

Ауторка је такође показала завидну стрпљивост у ишчитавању документарне грађе и изношењу великог броја чињеница које је потом мудро анализирала и преточила у питко штиво историје установе. Структура садржаја укупног рукописа са подељеним

поглављима, насловима и поднасловима у суштини сведочи о дугом континуитету прикупљања уметничких дела и њиховој интерпретацији, и која на јасан и интелигентан начин води читаоца кроз основну тезу да је ова установа кроз време, од Пантеона знаменитих Срба, Кошнице, Година самосталне установе, Година великих прегнућа, У духу новог миленијума, од оснивања до данас, мудрим и далекосежним одлукама и културним политикама постала „понос нације“.

Самостални живот Галерије Матице српске крунисан је пресељењем у сопствену зграду што је на даље било пресудно за њено деловање. Професионализација рада некако се поклопила и са оснивањем Катердре за историју уметности на Филозофском факултету у Београду. Сарадња и данас интензивно траје кроз бројне изложбе и издавачку делатност и показује освешћену и континуирану сарадњу науке и музеологије. Бројни каталоги и студије које су пратиле изложбе темељи су националне историје уметност а многе књиге су постале готово уџбеници и основна литература студентима. Није занемарена ни конзервација и рестаурација уметничких дела која је већ дужи низ година такође подигнута на ниво науке.

Такође се читањем рукописа види уздизање установе како у садржинском, у смислу броја и значаја прикупљене колекције, па до њеног друштвеног деловања. Специјално креирани едуктивни програми за публику донели су стални пораст броја посетилаца који сада постају конзументи знања и разумевања уметности и који радо прате њен рад. У сагледавању тог континуитета историје Галерије Матице српске, институције јавног добра, јасно видимо да смо напустили стари музесолшки концепт традицијског елитизма, са сталним поставкама које трају деценијама, а добили развојно релевантан музеј који с разлогом и с правом може пледирати на мудрост и врлину без којих неби било хуманости.

Стога овај рукопис препоручујем за штампу а читаоцима саветујем стрпљиво, савесно и помно читање. Надам се да ће избор илustrација макар малко релаксирати уложени напор.

Др Бранка Кулић